

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 69 / MAI 2017

69

Resursele video în predarea elementelor de cultură și civilizație anglofonă
| de Georgiana Savescu
Cum pot integra elemente ale tehnologiei informației în lecțiile de limba și
literatura română | de Magda Toma
Strategii didactice moderne în predarea limbii și literaturii române: metoda
deliberării | de Mihaela Nicolae
Perspectiva acțională și comunicativ-acțională în predarea limbii franceze
| de Maria-Steliana Petrescu
Inițierea unui program de educație ecologică
| de Georgeta Serban
Artele vizuale – baza gândirii imaginative și creative
| de Ionela-Gina Iacob
Matematica și viața
| de Elena-Laura Sirbu
Aspecte ale valorificării inteligențelor multiple în poemul Luceafărul
| de Marinela Adriana Marincas

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (Institutul de Științe ale Educației)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

dr. Ema FÂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa
Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Resursele video în predarea elementelor de cultură și civilizație anglofonă

Georgiana Savescu

Colegiul National Octavian Goga, Sibiu

Date fiind ultimele tendințe de integrare a tehnologiei în demersul didactic, precum și interesul crescut al elevilor adolescenți pentru tehnologie, dar și provocarea zilelor noastre de a atrage și a păstra interesul elevilor de liceu, soluția salvatoare pentru un profesor care predă un curs opțional este să apeleze la acele resurse care ar putea asigura succesul acestor ore. În acest sens, integrarea resurselor video în procesul instructiv-educativ poate fi o strategie binevenită care să răspundă nevoilor elevilor secolului XXI.

Thomas Edison anticipa, în 1922, faptul că filmul va revoluționa lumea, dar în special sistemul educațional, oferind o alternativă validă la resursele tradiționale bazate în mare măsură pe textul scris. În discursul său, Edison vorbea de o astfel de evoluție vizibilă în doar câțiva ani, dar iată că doar la aproape 100 de ani distanță putem spune fără echivoc că profeția lui s-a adeverit.

Utilizarea mijloacelor media în clasă a evoluat rapid, de la casete audio la resurse audio-vizuale online în doar câțiva ani. Acestea reprezintă cu siguranță un real sprijin pentru profesorul modern de limbi străine, cu atât mai mult cu cât i se cere acestuia să predea limba în context, cu elementele de istorie, cultură și civilizație specifice, pentru a facilita înțelegerea fenomenului în complexitatea sa. O limbă predată are valoare dacă elevii și-o însușesc, dacă aceștia reușesc să o utilizeze pentru a comunica eficient. De aceea, resursele video sunt valoroase, reușind să aducă imagine, sunet și culoare, captând astfel atenția tinerilor și motivându-i spre învățare.

Experiența de învățare prin utilizarea resurselor video este net superioară aceleia care utilizează exclusiv textul scris, cu atât mai mult cu cât în zilele noastre elevii sunt atrași de tot ceea ce are legătură cu tehnologia. Un alt argument în favoarea eficacității resurselor video îl reprezintă faptul că, potrivit cercetărilor, oamenii rețin 70% din informația pe care o și aud și o și văd, și doar 30% din informația pe care

doar o aud și 20% din informația pe care doar o văd. Este evident că mijloacele multimedia reprezintă o cale eficientă și de mare impact în transmiterea de cunoștințe. Predând cursul opțional "Elemente de cultură și civilizație anglofonă" la clasele cu predare în regim bilingv din ciclul superior al liceului (clasele a XI-a și a XII-a) îmi este foarte clar de câțiva ani încoace că rolul nostru ca profesori este din ce în ce mai dificil și provocarea majoră o reprezintă nimic altceva decât stârnirea interesului elevilor pentru un curs opțional într-o perioadă a vieții lor în care cea mai mare parte a efortului intelectual pe care mai sunt dispuși să îl facă este canalizat spre examenul de Bacalaureat și spre admiterea la facultate. În acest context, soluția salvatoare a fost diversificarea ofertei cursului meu prin apelarea la resursele video. Acestea i-au atras pe elevi și continuă să o facă, iar interesul lor pentru orele de cultură și civilizație este sporit.

În prezentarea argumentelor pentru care resursele video reprezintă o alternativă eficientă, nu trebuie să uităm faptul că alegerea acestor materiale reprezintă o provocare în sine. Se vor alege doar materiale video atent analizate și care au relevanță într-un anumit context. Sursele online sunt multiple, canalul Youtube fiind fără îndoială aproape inepuizabil.

Spre exemplu, în predarea istoriei Țării Galilor sau a Scoției, am ales scurte filme despre Dinastia Tudorilor sau trailer-ul celebrului film *Braveheart* pentru a iniția discuții cu clasa pe marginea acestor momente importante din istoria celor două țări (<https://www.youtube.com/watch?v=fumALoX7CrM>, <https://www.youtube.com/watch?v=wj0l8xTV18&t=20s>). De asemenea, la capitolul simboluri ale țărilor vorbitoare de limbă engleză am analizat resurse video (https://www.youtube.com/watch?v=hNN_y364Fls) care prezintă elemente reprezentative pentru fiecare cultură în parte, pornind de la premisa că prin vizualizarea de filmele elevii au contact aproape nemijlocit cu oamenii, cultura și obiceiurile lor.

Un alt aspect care poate fi înțeles mult mai ușor și mai bine făcând apel la tehnologie îl reprezintă evoluția, varietățile și dialectele limbii. Resursa video intitulată *A History of the English Language* (<https://www.youtube.com/watch?v=3UqzBA1LNbE>) a reprezentat material de studiu pentru elevi care au identificat astfel cele mai importante etape în evoluția limbii. Varianta literară a limbii am analizat-o pornind de la un fragment din celebra operă *Pygmalion* a lui George Bernard Shaw asociată

cu un fragment din adaptarea pentru marele ecran *My Fair Lady*.

Exemplele pot continua, dar este de fapt alegerea fiecăruia dintre noi să recurgă la acele materiale disponibile online care să ne ajute în predarea conținuturilor și competențelor planificate. Închei lista exemplelor folosite de mine prin a menționa faptul că am folosit cu succes chiar și lung-metraje în predarea istoriei Statelor Unite Ale Americii. *The Great Gatsby* este un film care ajută la înțelegerea unei epoci – The Jazz Age – pe care o portretizează cu succes, în timp ce mai recentul *The Hidden Figures* face radiografia unei Americi segregate a anului 1960, precum și a momentului istoric în care John Glenn devine primul american care orbitează Pământul. Ambele filme pot fi analizate la clasă pe baza unor sarcini de lucru create special pentru a fixa cunoștințe legate de momente istorice importante.

Având în vedere cele de mai sus, este clar că resursele video pot fi folosite cu succes doar dacă profesorul le tratează ca pe niște puncte de plecare în crearea de activități specifice procesului instructiv-educativ axat pe conținuturi și competențe specifice și centrat pe elev. Astfel, se va avea în vedere planificarea de activități care preced vizionarea (chestionare, întrebări, furtuna de idei, organizatori grafici și hărți conceptuale), activități pe parcursul vizionării (fișe de lucru, munca în perechi pentru a imagina un dialog pornind de la un filmuleț vizualizat fără sonor, luarea de notițe), dar și activități post-vizionare (discuții, dezbateri, joc de rol, dramatizare, producere de mesaje scrise).

Ca orice mijloc sau resursă didactică, filmulețele au avantaje și dezavantaje. Primele sunt mai numeroase decât cele din urmă, ceea ce ne face să credem în eficiența lor, atât timp cât sunt utilizate corespunzător. Dintre avantaje, menționăm următoarele:

- dezvoltarea competențelor transferabile precum cele digitale, de colaborare, de cercetare
- posibilitatea de a fi accesate pe o mulțime de *gadgeturi* care atrag tinerii din ziua de astăzi (calculatoare, laptop-uri, telefoane inteligente, tablete)
- faptul că impactul visual este cel mai de durată și cel mai eficient în retenția de informații

- promovarea învățării prin problematizare
- contactul cu o lume diferită, cu oameni și moduri de viață care întregesc o experiență aproape completă a unei culturi noi
- sporirea motivației pentru învățare.

Pe de altă parte, profesorul trebuie să fie vigilent și să nu cadă în capcana comodității și a confortului propriu. Nu utilizăm resurse video pentru a ne ușura propria muncă, ci pentru a face munca și efortul elevilor noștri mai plăcute și pentru a obține rezultate într-un mod care să atragă elevii, în așa fel încât aceștia să muncească cu drag. De aceea, trebuie avute în vedere și dezavantajele, tocmai pentru a le evita:

- imposibilitatea de a ne baza exclusiv pe resurse video în predare
- pericolul ca elevii să nu se implice în activități
- managementul mai dificil a clasei pe parcursul activităților
- probleme concrete de funcționare a aparaturii necesare, resurse materiale insuficiente sau inexistente.

În concluzie, resursele video reprezintă, din propria-mi experiență, o unealtă foarte eficientă pentru a face învățarea motivantă și memorabilă. Folosind filmulețele împreună cu resursele, mijloacele și metodele tradiționale asigurăm o mai bună înțelegere a materiei de către mult mai mulți elevi, activând chiar și interesul celor mai puțin interesați prin apelarea la tehnologia modernă cu care aceștia sunt atât de familiarizați.

Cum pot integra elemente ale tehnologiei informației în lecțiile de limba și literatura română

Magda Toma

Scoala cu clasele I-VIII Anton Pann Ploiesti

Articolul ofera cateva elemente ale tehnologiei informationale care pot fi utilizate la orele de limba si literatura romana, evidentiind importanta integrarii

acestora pentru a da calitate procesului instructiv-educativ. Sunt sugerate atât modalități de a folosi calculatorul și tehnologia în proiectare și în predare, cât și în evaluare.

Dezvoltarea tehnologiei informaționale este un element definitoriu al societății actuale, iar sistemul educațional ar putea beneficia de pe urma valorificării acesteia. Societatea informațională bazată pe cunoaștere a marcat sistemul de învățământ, impunând folosirea mijloacelor tehnologice pentru schimbarea mediului școlar, prin modernizarea materialelor didactice, a strategiilor folosite, precum și a felului în care se realizează procesele de predare-învățare-evaluare.

Deoarece elevii sunt atrași de tehnologia informației și comunicației, s-a constatat că lecțiile în care sunt introduse elemente TIC sunt considerate de ei mai atractive, rezultatele lor fiind îmbunătățite, pentru că sunt mai atenți la ceea ce se predă, sunt mai receptivi și se implică în propria învățare.

Elementele TIC pot dinamiza lecțiile, elevii putând fi solicitați să urmărească un filmuleț, să asculte o secvență dintr-un cântec, să urmărească o prezentare PowerPoint, să caute diferite informații pe Internet, să comunice în cadrul unui grup on-line, să completeze o pagină de blog cu diverse comentarii pe o temă dată etc. Avantajul tehnologiei este și acela că elevii pot continua și acasă învățarea.

Profesorii trebuie să conștientizeze numeroasele beneficii oferite de noile tehnologii în ceea ce privește:

- proiectarea activităților didactice;
- adaptarea/ elaborarea de produse informatice specifice disciplinei limba și literatura română;
- diversificarea strategiilor didactice și integrarea acestora în desfășurarea procesului de învățământ;
- dezvoltarea de relații interpersonale;
- evaluarea rezultatelor învățării și analiza evolutivă a elevilor;
- ameliorarea activității manageriale.

Resursele care pot fi utilizate, în cadrul disciplinei, pentru optimizarea practicilor existente, dar și pentru promovarea unor noi abordări sunt: internetul, prezentări PowerPoint, cărți electronice, dicționare digitale, enciclopedii, lecții și softuri AEL, softuri specializate, filme.

În continuare, vor fi prezentate câteva exemple de astfel de resurse:

Bubbl.us (<https://bubbl.us>) este o aplicație simplă pentru crearea de hărți conceptuale colaborative online care pot fi stocate sau exportate ca imagini sau html, pentru a fi publicate pe blog sau în pagină web, pot fi printate sau trimise prin e-mail.

Exemplu: În procesul didactic, în dirijarea învățării, elevii pot fi provocați să completeze o hartă conceptuală în care să înscrie trăsăturile personajului dintr-un text studiat. La finalul completării, elevii vor fi solicitați să comunice felul în care au completat harta conceptuală colegului de bancă. Astfel, vor fi exersate și competențele de evaluare, iar elevii vor primi feedback rapid.

Completați harta de mai jos cu trăsăturile personajului principal.

Un alt moment în procesul didactic în care poate fi folosită harta conceptuală este momentul evaluării.

Argumentați, completând harta conceptuală, că opera „Pașa Hassan” este o baladă cultă.

Prezi (<http://prezi.com>) – o aplicație pentru crearea de prezentări non-lineare, cu posibilități ca: zoom, itinerar al prezentării, inserare de legături, imagini, videoclipuri, texte, fișiere pdf, desene (un pas înainte față de „era PowerPoint”).

Exemplu: În momentul însușirii de noi cunoștințe, elevii pot fi solicitați să realizeze prezentarea unui scriitor, a operelor lui. Vor fi dezvoltate astfel și competențe din domeniul TIC și din domeniul informațiilor.

Creați o prezentare referitoare la biografia lui Mihail Sadoveanu.

Teachertube (www.teachertube.com) – permite găzduirea de videoclipuri create de profesori în scopuri educaționale. Poate fi și o sursă de materiale utile.

Glogster (www.glogster.com)

și **thinglink** (www.thinglink.com) reprezintă aplicații simple pentru crearea de postere interactive, constând în combinarea de imagini, video, muzică, fotografii, linkuri pentru a crea pagini multimedia;

poate fi încorporat în orice pagină web.

Exemplu: La finalul unei unități, elevii vor avea de postat pe blogul nostru impresii, opinii, gânduri etc.

HotPotatoes (<http://hotpot.uvic.ca>) cuprinde șase aplicații gratuite pentru crearea de teste interactive: cu răspuns multiplu, cu răspuns scurt, cuvinte încrucișate, formare de perechi, ordonare și completare de fraze; aceste aplicații necesită download și instalare.

Un alt exemplu de modalități de integrare a mijloacelor TIC la orele de limba și literatura română la clasa a V-a în timpul predării, la unitatea 6, este dat mai jos:

Lecția 1) Conținuturi (detalii): Textul în versuri – Lectura textului suport (Ce te legeni...)

Instrument TIC: Audiție-recitare (film Youtube), Wikipedia – Cine a fost Eminescu?

Lecția 2) Instrumente TIC: Figuri de stil: prezentare PowerPoint.

Lecția 3) Instrument TIC: *Exprimați-vă sentimentele, impresiile, opiniile față de mesajul operei "Ce te legeni..." pe glogster-ul nostru (în contul nostru:*

antonpann/pannanton). Puteți posta: un desen, versuri, o melodie la care vă gândiți auzind opera, impresii etc.

Lecția 4) Evaluare – Instrumente TIC: realizarea unui afiș despre opera în versuri „Ce te legeni...”; redactarea de texte la calculator, căutarea de informații pe internet, imagini cu pădure etc.

În concluzie, integrarea instrumentelor TIC în procesul de predare-învățare-evaluare ar trebui să își propună transformarea felului în care elevii învață, dar și a modului în care sunt învățați, din perspectiva ideii că elevii nu primesc pur și simplu niște informații, ci își construiesc ei înșiși cunoștințe, capacități, atitudini. Integrarea tehnologiei nu trebuie să fie un scop în sine, ci să urmărească faptul că ar trebui reconsiderat elevul ca subiect al activității instructiv-educative și orientat spre formarea competențelor specifice, precum și accentuarea caracterului aplicativ al disciplinei pe care o studiază.

Strategii didactice moderne în predarea limbii și literaturii române: metoda deliberării

Mihaela Nicolae

Liceul de Arte Balasa Doamna, Targoviste

Consider că o modalitate eficientă de predare-învățare-evaluare este utilizarea la clasă, într-o mai mare măsură, a metodelor moderne de predare, fără a omite importanța și avantajele folosirii metodelor tradiționale. Ele generează motivația intrinsecă, diminuează presiunea exercitată de personalitatea profesorului și îi determină chiar și pe elevii cei mai reticenți să participe la construirea propriei cunoașteri de sine. În plus, prin deprinderile pe care le dobândesc, elevii se familiarizează cu învățarea autodirijată, își formează personalitatea, manifestă o conduită civică corectă și își schimbă optica asupra învățării. Totodată, utilizarea lor asigură deschideri interdisciplinare.

Una dintre metodele moderne de predare, pe care am utilizat-o în procesul de predare-învățare, în timpul orelor de limba și literatura română, ciclul liceal, a fost **deliberarea**, bazată pe procedeul numit Controversa Academică Structurată (CAS), preluată din domeniul științelor și a educației civice, dintr-un proiect derulat în perioada 2007-2010, numit *Deliberând în democrație*, realizat în parteneriat cu școli din Statele Unite ale Americii și finanțat de Departamentul pentru educație al S.U.A.

Am utilizat metoda, experimental, în cadrul unei lecții de limba și literatura română, pentru elevii clasei a XI-a, având tema Simbolismul românesc.

Etapetele lecției includ mai mulți pași:

1. **Introducere:** profesorul prezintă titlul lecției; se parcurg regulile deliberării.
2. **Citirea textului:** fiecare elev primește un text pentru studiu despre tema aleasă; elevii citesc individual textul; profesorul cere acestora, după parcurgerea integrală a textului, să împărtășească, în grup, informații interesante/ deosebite/ neobișnuite din text.
3. **Formarea grupelor și discutarea textului:** clasa se împarte în grupe de câte 4 elevi; profesorul cere acestora să facă schimb de idei, informații interesante, importante, identificate de către fiecare dintre ei, în text.

4. **Prezentarea întrebării pentru deliberare:** se precizează că fiecare text are o întrebare, pe baza căreia va fi discutată lecția, prin deliberare; întrebarea se scrie pe tablă sau se afișează pe o foaie de flip-chart și se citește cu glas tare.

5. **Identificarea argumentelor:** fiecare grup de elevi este împărțit în două echipe: A și B; cei din echipa A vor cauta în text cele mai puternice argumente în favoarea întrebării pentru deliberare; cei din echipa B vor cauta în text cele mai puternice argumente împotriva întrebării pentru deliberare; echipele nu comunică în timp ce identifică argumentele.

6. **Prezentarea argumentelor majore:** cei din echipa A prezintă argumentele din text care susțin întrebarea pentru deliberare, celor din echipa B; aceștia din urmă nu au voie să își exprime opinia, pot pune întrebări de clarificare; cei din echipa B prezintă argumentele din text împotriva întrebării pentru deliberare, celor din echipa A; aceștia din urmă pot pune întrebări de clarificare, dar nu își pot spune punctul de vedere.

7. **Inversarea rolurilor:** profesorul precizează că, pentru a demonstra că fiecare parte înțelege poziția celeilalte părți, rolurile trebuie să se schimbe: cei din echipa A vor căuta în text argumente împotriva întrebării pentru deliberare, iar cei din echipa B vor căuta în text argumente care să susțină întrebarea pentru deliberare.

8. **Deliberarea:** elevii ies din rolurile A și B și încep să delibereze; se reamintește întrebarea pentru deliberare; fiecare din grupurile de câte 4 elevi va trebui să hotărască ce poziție -pro sau contra- va adopta cu privire la întrebarea pentru deliberare, pe baza argumentelor din textul dat; acest lucru se va realiza prin negocieri la nivelul grupului mic; fiecare elev își exprimă punctul de vedere, care nu este obligatoriu să coincidă cu poziția grupului.

9. **Analiza procesului de deliberare:** se reunește întreaga clasă; profesorul va pune diferite și numeroase întrebări, referitoare la procesul ce a avut loc în interiorul fiecărui grup. Un exemplu în acest sens îl pot constitui întrebări precum: *Care a fost cel mai puternic argument pro sau contra întrebării pentru deliberare? Care a fost poziția individuală a elevilor? Care au fost zonele de consens/de înțelegere? Ce întrebări există încă? De unde puteți obține informații?* Profesorul se va folosi, pentru discuțiile libere, și de informațiile pe care elevii le au despre tema respectivă, din alte surse, nu doar din textul oferit spre studiu.

Tema aleasă pentru deliberare, pentru clasa a XI-a, a fost *Simbolismul românesc*, textul fiind selectat din diferite surse, oferind astfel elevilor o viziune de ansamblu asupra acestui fenomen din cultura română. Anterior, elevii asimilaseră cunoștințe despre simbolism, în general, despre modul de apariție în

literatura europeană și despre trăsăturile universului poetic al reprezentanților europeni ai acestui curent. Întrebarea pentru deliberare a fost: *Considerați că simbolismul românesc a asimilat integral elementele simbolismului european?*

Lecția s-a desfășurat pe baza etapelor pe care elevii le cunoșteau de la activitățile din proiectul în care sunt implicați, așadar, nu au existat elemente de noutate din acest punct de vedere. Textul pe care l-au avut de citit conținea informații selectate riguros, astfel că sarcina lor a fost să identifice în paginile parcurse argumente care să susțină întrebarea pentru deliberare, precum și argumente împotriva întrebării pentru deliberare.

Cel mai așteptat moment pentru elevi a fost analiza finală, *debriefingul*, care întotdeauna oferă o viziune largă asupra procesului în sine, asupra unor aspecte diferite care privesc atât tema aleasă, cât și modul în care elevii s-au implicat în discutarea ei.

Foarte importantă este, în cadrul acestei etape, realizarea unei atente analize a procesului în sine, obligatorie și necesară pentru a înțelege ceea ce s-a întâmplat, de ce s-a întâmplat, cum s-a întâmplat. De aceea, întrebări precum: *Care a fost cel mai puternic argument pro al grupului, identificat în text, referitor la întrebarea pentru deliberare? Care a fost cel mai puternic argument contra al grupului, referitor la întrebarea pentru deliberare? Care a fost poziția ta în grupul mic? Care este opinia ta și cu ce argumente găsite în textul dat o susții?* au fost utile pentru o fixare și o sistematizare a cunoștințelor asimilate de către elevi în această lecție.

Astfel, lecția a favorizat abordarea integrată și activitatea centrată pe elev, stimulând interesul elevilor pentru conținutul textului pe care l-au primit, care le-a oferit posibilitatea de a lua contact și cu alte abordări sau texte din afara manualului.

Intenția mea a fost ca, prin folosirea acestei metode, dincolo de dezvoltarea unor competențe specifice obiectului limba și literatura română, să încurajez munca în echipă, să ofer posibilitatea elevilor de a-și exprima originalitatea, de a fi creativi, intuitivi, de a avea curajul să își susțină punctul de vedere, să le stârnesc curiozitatea, să-i fac să devină competitivi, responsabili.

Perspectiva acțională și comunicativ-acțională în predarea limbii franceze

Maria-Steliana Petrescu

Scoala Gimnaziala Gheorghe Lazar, Corbu

Articolul realizează o scurtă prezentare a evoluției metodelor de predare a limbilor străine, cu accent pus pe perspectiva comunicativă și pe cea acțională. Sunt enumerați descriptorii din Cadrul european comun de referință pentru limbi, apoi este prezentată perspectiva comunicativ-acțională ca metodă de învățare prin acțiune.

Predarea limbilor străine a început în secolul al XVII-lea când latina și greaca veche au început să fie studiate în școală, însă nu cu scopul de a comunica în cele două limbi, ci doar de dragul studiului, pentru a crește abilitățile intelectuale ale cărturarilor. Învățarea se făcea prin citirea textelor clasice și prin traducerea acestora. Ulterior, pe măsură ce lumea civilizată intra în Epoca industrială, nevoia de învățare și respectiv predare a limbilor străine a devenit tot mai mare, așa că limbi precum engleza, franceza sau germana au început să fie predate la scară largă. În țara noastră, limba franceză ca limbă străină a intrat începând cu secolul al XIX-lea, iar în a doua jumătate a aceluiași secol a devenit limbă de studiu obligatorie în școlile românești.

La momentul respectiv, în predare se utiliza *metoda clasică (a traducerii)*, fiind singura metodă cunoscută la acea dată.

O dată cu secolul al XX-lea, cercetările în domeniul didacticii predării limbilor au dus la dezvoltarea altor metode de predare, astfel că de la metoda clasică a traducerii, trecând prin metodele audio-linguală și structurală, s-a ajuns la *metoda comunicativă*, iar mai nou, la cea *comunicativ-acțională*.

În esență, nu există „cea mai bună” metodă. Fiecare dintre ele își poate găsi locul într-o etapă sau alta de învățare a unei limbi. De exemplu, **metoda clasică sau metoda traducerii** (*Grammar Translation Method*) presupune învățarea unei limbi străine prin predarea structurilor gramaticale, care apoi se fixează prin exerciții de gramatică și vocabular și prin traducerea de texte. Deși sunt multe voci care se pronunță împotriva acestei metode, are și ea avantajele ei:

văzând lucrurile din perspectiva profesorului, ea este foarte ușor de aplicat și evaluat, iar din cea a elevului, metoda menționată face ca lucrurile să fie clare și foarte structurate, pretându-se cel mai bine începătorilor. Însă este evident că ea nu poate fi aplicată pe tot parcursul unei lecții și în niciun caz nu ar trebui să fie preponderentă.

La rândul ei, **metoda structurală** ajută la învățarea structurilor frecvente prin formarea de automatisme, dar nu este suficientă pentru o comunicare eficientă într-o situație concretă.

Necesitatea de a comunica într-o lume în care vorbim adesea despre globalizare a dus la apariția abordării comunicative. Aceasta este o poziționare teoretică cu privire la natura limbii și la predarea- învățarea acesteia, mai degrabă decât o metodă în sine. Avantajul principal al metodei comunicative este acela că ea se axează pe exersarea tuturor competențelor lingvistice (citit, scris, discurs, ascultare), nu doar pe gramatică. În plus, ea oferă elevilor un limbaj viu, funcțional, pe care, cel care învață (nu neapărat elev încadrat în sistemul organizat de învățământ) îl poate lega de nevoile sale directe (la piața, la restaurant, la gara etc). De aceea metoda mai este numită și acțională, pentru că îi pune pe elevi în postura de acționa pentru a ajunge la finalitatea sarcinii de învățare, atribuindu-le roluri active, și nu pasive, ca în metodele clasice de predare. Contextul are, de asemenea, o mare importanță în cadrul acestei metode, făcând învățarea mai ușoară, mai ales că metoda comunicativă implică utilizarea documentelor autentice în procesul de predare/ învățare/ evaluare.

În acest context a apărut Cadrul european comun de referință pentru limbi (CECRL), un document cu caracter orientativ dar care a devenit normă în rândul celor care predau, evaluează competențele în limbi străine. Ce face CECRL? Printre altele, dispune ce și cum evaluăm la examenele de certificare cu recunoaștere internațională, tocmai datorită caracterului comunicativ al metodei pe care o promovează. Iar la modul concret, acesta este un instrument de lucru care definește nivelurile de stăpânire a unei limbi străine, în funcție de „ce știi să faci”, în diferite domenii de competență (cele patru menționate anterior).

Inovația principală a CECRL constă într-o scară de evaluare a stăpânirii unei limbi, independent de organismul evaluator, și transpozabil indiferent cărei limbi, contrar altor sisteme de evaluare care sunt

adesea proprii unei țări, vezi organism, și în general aplicabile unei singure limbi. Din aceste motive, din ce în ce mai multe organisme evaluatoare își aliniază scările de evaluare pe nivelurile CECRL, sau, cel puțin, furnizează o grilă de conversie.

Acest document definește șase niveluri de referință: A1, A2, B1, B2, C1, C2, astfel:

- **A1 – este nivelul introductiv.** Elevul poate înțelege și utiliza expresii familiare și cotidiene, precum și enunțuri simple care vizează satisfacerea nevoilor concrete. Poate să se prezinte sau să prezinte pe cineva și să pună unei persoane întrebări care o privesc (locuința, relații, ce îi aparține ...). Poate să răspundă aceluiași tip de întrebări. Poate comunica simplu dacă interlocutorul vorbește lent și distinct și se arată cooperant.

- **A2 – Nivelul de bază.** Elevul poate înțelege fraze izolate și expresii frecvent folosite în relația cu domeniile imediate de prioritate (informații personale sau familiale, cumpărături, mediul înconjurător apropiat, muncă). El poate comunica în situații simple și obișnuite, care nu cer decât un schimb de informații, simplu și direct, pe subiecte familiare și obișnuite. Poate descrie cu mijloace simple familia sa, mediul său înconjurător și evoca subiecte familiare și obișnuite sau care corespund nevoilor imediate. Candidatul poate să redacteze o scrisoare personală foarte simplă.

- **B1 – Nivel intermediar.** Elevul poate înțelege punctele esențiale când este utilizată o limbă clară și standard și când este vorba de lucruri familiare în muncă, la școală, în timpul liber, etc... Poate să se descurce în cea mai mare parte din situațiile întâlnite în călătorie în regiunea în care limba este vorbită. Poate să producă un discurs simplu și coerent pe subiecte familiare și în domenii de interes. Poate povesti un eveniment, o experiență sau un vis, să descrie o speranță sau un țel și să expună pe scurt motivele sau explicațiile pentru un proiect sau o idee.

- **B2 – Nivelul post-intermediar.** Elevul poate înțelege conținutul esențial al subiectelor concrete sau abstracte într-un text complex, inclusiv o discuție tehnică în specialitatea sa. El poate să comunice cu un grad de spontaneitate și cu ușurință, precum o conversație cu un locutor nativ, care nu comportă tensiuni nici pentru unul, nici pentru celălalt. El poate să se exprime într-un mod clar și detaliat asupra unei mari game de subiecte, să emită păreri asupra unui subiect de actualitate și să expună avantajele și inconvenientele diferitelor posibilități.

- **C1 – Nivelul autonom.** Studentul poate înțelege o mare gamă de texte lungi și exigente, cât și să sesizeze semnificații implicite. El poate să se exprime spontan și cursiv, aproape fără să pară că-și caută cuvintele. Poate utiliza limba într-un mod eficient și suplu în viața socială, profesională sau academică. Poate să se exprime asupra unor subiecte complexe, într-un mod clar și bine structurat, și să-și manifeste controlul uneltelor de organizare, de articulare și de coeziune a discursului.

- **C2 – Nivelul stăpânire.** Studentul poate înțelege, fără efort, practic orice citește sau aude. Poate restitui fapte și argumente din diverse surse scrise și orale, rezumându-le într-un mod coerent. Poate să se exprime spontan, foarte curgător și într-un mod precis și poate să facă distincție între nuanțe fine de sens, în raport cu subiectele complexe.

Documentul oferă și o grilă de autoevaluare, aceasta fiind și une din metodele recomandate de evaluare. În acest caz procesul de predare este centrat pe elev și pe interactivitate (profesor-elevi, elevi între ei), asta însemnând că toți elevii sunt, atât receptori cât și emițători de mesaje orale, iar activitățile au un scop precis, cum ar fi descoperirea unei reguli, exprimarea unui dorințe, o cerere etc. ceea ce face lucrurile mai interesante și mai motivante.

În loc de memorarea unor reguli gramaticale și a unui vocabular izolat, se prezintă o limbă contextualizată și se pune accent pe dezvoltarea abilităților lingvistice din toate ariile prin diferite activități precum discuții, dezbateri, jocuri de rol, activități de comunicare scrise, chiar și teatru. În acest caz, profesorul devine mai degrabă un facilitator și un manager al activității elevilor, dar și un partener al acestora.

Pe măsură ce abordarea comunicativă a fost pusă în practică, teoreticienii au concluzionat că trebuie cumva prioritarizată dimensiunea acțională despre care scriam anterior. Și astfel a luat naștere **metoda comunicativ-acțională**.

Ce aduce în plus această abordare? Începând cu secolul al XX-lea, limbile au început a fi studiate cu scopul de a comunica. Se încuraja comunicarea pentru dezvoltarea relațiilor sociale, economice, politice. Societatea a intrat astfel în sala de clasă, iar comunicarea a devenit un scop în sine. Comunicăm pentru a comunica. Odată cu perspectiva acțională, comunicarea este în slujba acțiunii. Se face astfel trecerea de la interacțiune (a vorbi cu ceilalți), la co-

acțiune sau comunic-acțiune, adică a acționa cu ceilalți, a comunica pentru a acționa. Comunicăm pentru a face ceva. Astfel, comunicarea și aciunea devin indisociabile. Elevul devine utilizator, actor social care trebuie să își pună în joc cunoștințele și competențele pentru a îndeplini sarcini, dintre care unele complexe și care nu sunt doar de natura lingvistică. Actele de vorbire se înscriu în interiorul acțiunilor în context social, care le dă sens.

Cum se pot pune în practică toate aceste elemente teoretice? Didacticienii recomandă utilizarea proiectului, care implică unul sau mai mulți elevi, care permite punerea în practică și a altor competențe, extralingvistice, pe care le deține deja elevul sau care pot fi achiziționate tocmai pentru a îndeplini sarcina. Elevul va primi un scenariu de proiect care include o punere în scenă (ești ..., ocupi funcția de ...), o sarcină de îndeplinit (misiunea) și constrângerile sarcinii (nu uita să..., atenție la...), sarcinile comunicative (vei asculta..., vei privi..., vei comunica cu...) și metodele prin care va fi făcută evaluarea proiectului (oral, sub formă de prezentare, dialog, în scris, sub formă de corespondență, raport etc).

Exemplu de proiect:

Ești angajat al unei agenții de turism. Un grup de turiști sunt interesați de o vacanță. Sarcina ta este să le găsești pachetul de vacanță optim. Pentru acest lucru, vei studia chestionarul completat de aceștia și vei lua legătura telefonic și prin mail cu reprezentantul lor pentru a stabili detaliile. Nu uita să îi întrebi dacă au preferințe de orice fel sau dacă sunt alte aspecte de care să ții cont (sănătate, religie, etc). La final, le vei expune clienților oferta agenției (oral) și îi vei trimite un raport superiorului tău cu privire la finalitatea muncii depuse.

Așadar, perspectiva comunicativ-acțională pune elevul în acțiune, dându-i o sarcină de îndeplinit, cu scopul de a învăța limba respectivă în timpul/ cadrul îndeplinirii unei sarcini, nu doar lingvistice.

Capacitatea de comunicare va fi strâns legată de reușita sarcinii, având în vedere că activitățile de limbă sunt în serviciul sarcinii. Un alt scop al metodei este de a dezvolta strategii care permit elevului să devină utilizator autonom al limbii.

Astfel că educabilul nu doar acumulează cunoștințe, dar este și capabil să aleagă cunoștințele pertinente pentru atingerea unui obiectiv. Educabilii vor învăța pentru a face și vor face pentru a învăța. (Freinet,

„Pregătește copiii și adolescenții de azi să fie capabili să acționeze în lumea de mâine”).

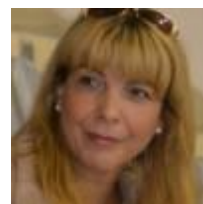
Bibliografie:

- Bourguignon C., « De l'approche communicative à l'approche communic'actionnelle : une rupture épistémologique en didactique des langues-cultures », in Synergie Europe N°1, 2006, p.7
- <http://abest.ro/ro/metoda-clasica-vs-metoda-comunicativa-de-predare-a-limbilor-straine-avantaje-si-dezavantaje/>
- http://www.cdep.ro/pdfs/delegatii/2010_franco_ro.pdf
- <http://www.france-langue.fr/page/niveaux-de-francais-7>
- <https://profilfle.wordpress.com/laproche-communicationnelle/>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_educatiei

Inițierea unui program de educație ecologică

Georgeta Serban

Scoala Gimnaziala Tudor Arghezi

Educația ecologică se confruntă cu provocări și cu mari ocazii. Printre provocări se numără dorința „politică” de a sprijini aplicarea educației ecologice, competiția pentru resurse, atât financiare cât și umane, și reacțiile de deznădejde sau capitulare în fața degradării mediului.

Oportunități există în toate părțile. Pretutindeni, cei care se implică în educație propun restructurarea scopurilor, principiilor și formelor în care se face educație. Aceasta este o ocazie ca educația ecologică să fie folosită ca model, să constituie piesa centrală a educației elevilor.

Firmele, universitățile și organizațiile guvernamentale creează parteneriate cu organizațiile neguvernamentale, parțial pentru îmbunătățirea relațiilor publice și parțial pentru mărirea angajării în educația ecologică și în crearea unui mediu înconjurător curat. Voluntariatul, planificarea creatoare, resursele și materialele, ca și audiența potențială a proiectelor sau programelor capătă noi dimensiuni cu astfel de parteneri.

„Tehnologia, în special calculatoarele și TV, deschid noi lumi elevilor în ceea ce privesc experiența, comunicarea și modalitățile de rezolvare a problemelor. Cu toate acestea tehnologia nu trebuie privită niciodată ca înlocuitor al profesorului care predă educație ecologică. Entuziasmul și cunoștințele acestuia trebuie să-i motiveze pe elevi.”
(Judy Braus. *Environmental Education in the School*. Washington, 1993)

Noi, profesorii care vrem să inițiem sau să extindem programe de educație ecologică, Noi suntem cheia succesului.

Primele etape în începerea unui program de educație ecologică sunt:

Formarea unei idei

- Câteva persoane, care au identificat nevoia rezolvării unei probleme de mediu, discută despre aceasta.

Identificarea și atragerea partenerilor

- Persoanele din grupul de inițiativă adună alte persoane cărora le-ar place să rezolve problema. Pot fi incluse persoane care se ocupă de educația ecologică în diferite școli, universități, ONG-uri, muzee, instituții guvernamentale, cetățeni interesați, manageri ai unor firme de stat sau private.

Organizarea primei întruniri

- Se trimite anunțul referitor la întrunire împreună cu programul acesteia.
- Se discută problema de mediu care trebuie rezolvată și se cere părerea grupului referitor la acțiunile care trebuie întreprinse.
- Se evaluează interesul, timpul, energia și modul de angajare al participanților.
- Se decide dacă este cazul să se acționeze; dacă răspunsul este da, se stabilesc etapele care trebuie rezolvate până la întrunirea următoare și sarcinile fiecăruia.
- Se planifică a doua întrunire.

Stabilirea nișei grupului

- Ce s-a făcut până acum în legătură cu această primă problemă? Ce trebuie făcut? Ce poate să facă grupul? Este o nișă viabilă pe care grupul trebuie să o acopere?

Alegerea scopului

- Scopul unui comitet sau al unei organizații descrie care sunt năzuințele sau problemele comune care i-au adunat pe membrii grupului.

Definirea misiunii

- Prin misiunea unei organizații înțelegem modalitatea în care aceasta își va atinge năzuințele sau va aborda problema comună.

Exemplu: misiunea organizației Earthwatch este *„îmbunătățirea înțelegerii, de către ființele umane, a planetei, a diversității formelor de viață și a proceselor care afectează calitatea vieții pe pământ”*.

Formularea obiectivelor

- Acestea sunt evenimente sau inițiative ale căror efecte sunt măsurabile – de exemplu, *Crearea unui program de reciclare în orasul tau*.
- Concentrați energia inițială, grijile și pasiunile grupului într-un proiect care poate fi realizat.

Alegerea audienței

- Care este audiența căruia îi suntem de folos sau la care trebuie să ajungem?
- Care este interesul ei potențial față de problemă și care sunt beneficiile evidente dacă se preocupă de această problemă – cum putem să ajungem efectiv la această audiență?
- Care sunt rezultatele scontate: Cunoștințe mai bogate? Acțiune? Schimbarea atitudinii? Câștigarea de noi membri? Altele?
- Cum poate fi implicată audiența atât în influențarea cât și în atingerea scopurilor?

Alegerea structurii grupului

- Care este structura potrivită pentru această situație? Posibilitățile includ: un grup de inițiativă (interes inițial comun) care se va limita la întruniri informale în legătură cu problemele urgente, un comitet permanent sau un club informal, sau o organizație permanentă cu statut și structură definită.
- Va fi o organizație cu membri, cu sarcini?

Căutarea mijloacelor financiare

- Care sunt sursele potențiale de finanțare? Cine le caută? Care sunt cheltuielile pentru proiect? Echilibrați bugetul de intrări și cheltuieli.

Stabilirea coordonatorilor

- Conducătorii inițiali ai grupului pot sau nu să fie cei mai buni pentru funcționarea grupului sau a organizației. Cum vor fi aleși liderii? Care este mecanismul acestui proces de selecție?
- Ce autoritate au liderii? Vorbesc grupului? Se ocupă de fonduri? Etc.

Stabilirea modului de luare a deciziei

- Ce fel de decizii pot lua conducătorii?

- Ce fel de decizii trebuie să fie luate în grup?
- Ce fel de structuri vor prezenta garanții că deciziile sunt luate așa cum dorește grupul?

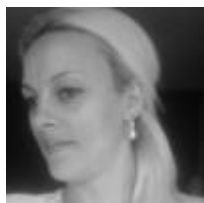
Aceste etape nu sunt neapărat lineare, nici măcar ca timp. Grupul ar trebui să își stabilească singur etapele. Este posibil ca parcurgerea acestui proces să dureze mult. Etapele pot fi urmate într-o ordine diferită de cea prezentată, sau este posibil ca unele etape să se desfășoare concomitent. Pot fi omise unele etape sau adăugate altele.

În acest timp, programul se va desfășura datorită entuziasmului individual, energiei și colaborării între membrii inițiatori. Primele succese ale proiectului crează impulsul pentru eforturile viitoare.

Referințe:

Lingelbach, Jenepher & Garrett, Linda (1995). *Programe de educație ecologică pentru tineri*. Vermont: Institutul pentru Stiințele Naturii Woodstock.

Artele vizuale – baza gândirii imaginative și creative

Ionela-Gina Iacob

Grădinita cu program prelungit nr. 1 Caracal

Demersul nostru educațional va putea fi considerat un succes atâta timp cât competențele noastre de dascăli nu vor fi cantonate în niște reguli stricte, ci vom putea dăruir propria noastră capacitate ludică forței și imaginației creatoare a copiilor cu care lucrăm zi de zi.

Să fim de partea copiilor, să le îngăduim jocul cât mai mult timp cu puțință, să le înțelegem și să le acceptăm „mâzgălele” de acum, căci cine știe ce aventură și ce exaltare vor putea crea ei mai târziu, în numele frumuseții și a adevărului nealterat.

„Arta stă în firea omului. Toate stările lui pot și trebuie să dobândească cu timpul forma desăvârșirii artistice.”
(Herder)

Demersul nostru în activitatea cu copiii chiar poate da roade, poate avea ca finalitate sensibilizarea celor mici dar și transmiterea ideii că frumosul din jurul lor poate fi transpus în creațiile acestora și în inima lor mare și caldă. Eficiența noastră va depinde de

sinceritatea de care putem fi capabili atunci când suntem în fața copiilor.

Arta are drept scop aducerea ordinii și armoniei în interiorul ființei umane, pentru a transforma plătutudinea ce ne invadează, uneori, în variație și bogăție în exprimare și în limbajul non-verbal atât de special pentru fiecare dintre noi.

Este știut faptul că, pentru copii, culoarea și diversitatea formelor sunt motive de bucurie, stimuli puternici de exprimare a personalității lor, a trăirilor, bucuriilor și, uneori, chiar a supărărilor acestora, care pot fi „îndreptate” odată cunoscută cauza lor. De aceea, desenul, folosirea culorilor, uneori „mâzgălele” celor mici reprezintă adevărate coduri ale imaginației și exprimării lor care, sub aspect verbal, lasă uneori de dorit. Desenul lor însă, va fi înțeles întotdeauna de către adultul ce are aplecare și interes să-și cunoască fiecare copil cu care lucrează, să-i ghicească stările și sensibilitatea, după cum arată creațiile lui, după ceea ce „spun” culorile și formele de pe foile pe care el s-a jucat.

În fața foii, cu culorile alături, fiecare copil va demonstra bucuria cu care își va deschide imaginația proprie în fața unei provocări care întotdeauna îi va da o largă deschidere și libertate de exprimare. Copilul nu va distruge niciodată adevărul ce sălășuiește în culoare; el va lucra cu sfințenie și cu pasiune, va trata propria „muncă de creație” cu multă seriozitate și cu răbdare.

Totul ține de înțelegerea noastră și de capacitatea de a le accepta rezultatele așa cum sunt, de a-l încuraja permanent. Consecvența noastră în a le încuraja acțiunile poate duce la rezultate notabile: copilul va simți că îi respectăm libertatea de a se juca așa cum își dorește, transformându-l în cel mai bun și mai fidel prieten al nostru. Astfel, demersul nostru educațional va putea fi considerat un succes atâta timp cât competențele noastre de dascăli nu vor fi cantonate în niște reguli stricte, ci vom putea dăruir propria noastră capacitate ludică forței și imaginației creatoare a copiilor cu care lucrăm zi de zi.

Așa vom putea constata că magia culorilor și a formelor liber- transpuse de către copii, pot depăși zona de superficialitate și de kitsch care ne bombardează din toate părțile.

Copiii dețin dintotdeauna secretul de a fi fericiți și constanți în ceea ce simt; ei sunt vii și activi, iar dorința lor de a crea, poate fi permanent păstrată curată și

liberă, prin tactul nostru, prin dăruirea și capacitatea noastră de a gândi libertatea și frumosul, odată cu ei. Se știe că mintea și conștiința unui copil pot fi ușor direcționate. Și, atunci, de ce să nu folosim asta în sensul pozitiv al acțiunii noastre, să conducem copilul spre a descoperi surpriza și răspunsurile la multele lui curiozități?

Universul copiilor este într-o continuă transformare și vivacitate. De aceea, nu oricine poate înțelege „mișcarea” permanentă a unui copil. Totul ține de capacitatea noastră de a-i accepta exact așa cum sunt, de a-i îndruma din umbră și de a le stimula în permanență dorința de joc, fie că este jocul cu culorile și formele, ori cu păpuși sau Lego.

În acest fel, va rămâne nealterată sinceritatea copiilor, imaginația și capacitatea lor de creație. Putem astfel să educăm copilul în spirit estetic nu doar oferindu-i libertatea proprie de exprimare artistică, ci și conducându-l spre descoperirea creațiilor artiștilor, îndrumându-l în muzee și săli de expoziție, care, în fapt, pot deschide alte dimensiuni în mintea lui despre culorile și formele din Univers.

O activitate de educație plastică nu poate fi un stereotip de verigi metodologice „bătute în cuie”. Maniera aceasta depășită poate fi înlocuită, măcar din când, în când cu plimbări în parcuri, în piețe, ori chiar pe câmp, după care copiii să-și expună plastic impresiile și experiența dobândită astfel. Surprizele pot fi cu adevărat de luat în seamă: bucurie în exprimarea formelor, a culorilor și libertate în alegerea temelor.

Noi credem că arta este un drum, iar desenul și pictura pentru un copil pot fi o cale, nu doar un mijloc tehnic, pot fi modul în care el poate experimenta frumosul și îl poate înțelege așa cum îi convine, așa cum îi place. Astfel, va înțelege mai târziu și importanța diversității (oamenilor, psihologilor, dorințelor, lumilor, alegerilor).

Lumea interioară a copilului iese mereu din cenușul cotidian al adultului; copilul își creează propria lui lume: o lume sinceră, în care totul este bogat, expresiv și nemărginit.

Pentru copii, arta este o revoluție continuă, mereu reînnoită, căci ea este o întrebare la care ei dețin de regulă, toate răspunsurile, iar cultivarea simțului artistic se face fără teorii, ci prin inducerea dorinței de a înțelege tainele frumosului din orice. În fața unui

copil nu trebuie să te exprimi sau să te manifesti prețios; el va respinge întotdeauna încercările de a-l ”cumpăra” cu povești care nu-l pot surprinde. Pentru copii, arta și exprimarea prin culoare este o poveste continuă, cu sfârșit imprevizibil, pe care o ”rescriu” permanent. Ei vor face descoperiri îndărătul oricărui obiect sau ființă pe care o privesc. Concretizarea sentimentelor celor mici se va demonstra mai târziu prin capacitatea de a „se deschide”, de a crea lucrări originale, de a evita în a copia pe alții. Bucuria regăsirii sinelui prin exprimare artistică va fi marele câștig în a-și modela personalitatea într-un fel unic, fără șabloane, cu dorința de a surprinde și de a continua jocul cât mai mult timp.

Copiii care beneficiază de această șansă la libertate sunt adulții de mai târziu: creativi, inovatori și surprinzători. Pentru aceștia, lumea va fi percepută ca un teritoriu mereu de explorat, mereu alta, nouă și interesantă.

Bibliografie:

1. Dima, S., (coord.), Copilăria – Fundament al personalității. Cunoaștere-Explorare-Educare, Imprimeria Coresi, București, 1997.
2. Paisi Lazarescu. Liliana, Laborator prescolar, Ed. V&I Integral, București.
3. Voiculescu, E., Aldea, D., Manual de pedagogie contemporană, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2005.

Matematica și viața

Elena-Laura Sirbu

Scoala Primara JUST 4 KIDS

Se spune că ”matematica este muzica rațiunii”. Așa să fie oare? Să fie o linie melodică ce curge în surdina? Să fie muzica ce îi invită la dans pe micii elevi? Matematica se poate transforma într-o frumoasă călătorie, una presărată cu multe provocări, descoperiri. Calitatea actului didactic ține foarte mult de modul în care dirigorul de la catedră susține concertul. Prezentul articol își propune să scoată în evidență anumite aspecte importante pentru cadrul didactic din învățământul primar. Acestea se referă la modalitățile în care dascălii pot crea conexiuni între conținuturile programei școlare de matematică și viață.

Datoria noastră este de a-i pregăti pe copii pentru viață, de a le furniza contextele necesare unei optime dezvoltări.

Conexiunile pe care partea teoretică le are cu viața reală sunt nenumărate. Modul de lucru de la clasă, amenajarea spațiului educativ, toate asigură succesul unei lecții. Învățătorul trebuie să realizeze corespondențe cu realitatea pentru noțiunile teoretice dobândite de elevi. *De ce învăț? Îmi e folositor? Ce fac dacă știu asta?* Dascălul de suflute trebuie să țină permanent cont de aceste aspecte. Nu facem din oră o înșiruire latentă de calcule, pagini interminabile scrise. Vom vedea doar copii obosiți, nepregătiți să facă față lumii de afară.

Când predăm conținuturile matematice referitoare la unități de măsură putem evada din sala de clasă. Organizați în echipe, cu instrumentele necesare, măsurăm holurile școlii, curtea, colegii, parcul din preajma școlii. Mergem la piață și cumpărăm diferite produse, la librărie, organizăm în sala de clasă jocuri de rol. Aplicăm exerciții corespunzătoare nu doar în sala de clasă, ci în medii de viață. Putem să vizităm atelierul de croitorie sau/ și o mercerie. Îi provocăm pe elevi oferindu-le ocazia de a-și confecționa diverse recuzite pentru scenete. O să fim surprinși să constatăm cu câtă bucurie vor participa. În timp ce se vor lăsa de situații, cu fiecare barieră pe care trebuie să o depășească, vor aplica noțiunile teoretice. Așa vor învăța și își vor forma competențele pentru viață. Vrem să îi învățăm despre timp? E nevoie să le lansăm provocarea de a ține un jurnal, de a crea propriul orar sau de a confecționa o bandă a timpului. Realizarea unei mașini a timpului, la orele de arte vizuale, va fi o adevărată încântare. Urcați în vehiculul minune vor porni departe, vor calcula secunde, minute, durata călătoriei.

Vreau să îl învăț pe copil despre geometrie. E un capitol stufos, cu multe conținuturi. Manipulând obiectele ce au diferite forme, simțind figuri geometrice gigantice, participând la construcția lor, copilul din ciclul primar surâde. Îi place școala. Încercați să construiți cu elevii figuri geometrice din bețe de chibrit și caramelle. Numărați unghiurile, observați, comunicați. Dirijorul din voi va primi aplauze. Șotronul, frumosul joc în aer liber, devine un exercițiu benefic. În zilele mai reci și ploioase îl organizăm în interior. Șotronul matematic este un exercițiu prin care putem recapitula înmulțirea, împărțirea.

Predarea fracțiilor e mult mai facilă când aplicăm la ore activități practice. Preparăm pizza, respectând procentele ingredientelor, secționăm torturi, decorăm biscuiți. Sunt zeci și zeci de activități pe care le putem implementa. În felul acesta elevii învață mai bine, orele devin mai plăcute. O să fim surprinși să vedem cum nu doresc să ia pauză, cum le face plăcere să stea să se joace. Cel mai potrivit cuvânt este jocul. Prin joc învață.

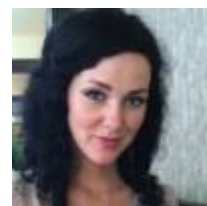
Materialul didactic ales cu grijă, atractiv, rearanjarea modului de organizare a colectivului de elevi, elementele surpriză sunt câteva dintre atuurile dirijorului eficient. Jocurile de masă, board games, aduc un suflu nou orelor de matematică. Ele conțin sarcini diverse, atrăgătoare. Să nu uităm că trăim în era digitală. Elevii noștri sunt mult mai pricepuți decât noi în utilizarea dispozitivelor. Folosirea tablelor interactive, a softurilor educative aduce un plus lecției. Dezvoltăm latura creativă a copiilor și îi antrenăm în conceperea unor probleme de matematică. Vor fi dornici să compună probleme dacă vor fi convinși că acest exercițiu are un rol, nu doar de dragul de a rezolva un item din manual sau auxiliar.

Ne lovim de matematică zi de zi. *Îi învățăm noi pe copii de ce e ea importantă? Aplicăm la clasă strategii moderne sau suntem în continuare sclavii vechilor ideologii? Căutăm noi să se dezvoltăm elevilor operațiile gândirii?* Acestea sunt câteva întrebări pe care orice învățător competent ar trebui să și le pună. Să nu uităm că școala îi pregătește pe micuți pentru viață!

Aspecte ale valorificării inteligențelor multiple în poemul Luceafărul

[Marinela Adriana Marincas](#)

Colegiul National Horea Closca si Crisan Alba Iulia

Fiecare om are un fond unic al personalității și, desigur, un anumit tip de inteligență predominant. Menirea de a descoperi identitățile distincte ale elevilor și substraturile ființei în formare îi revine dascălului, care își reconvertește misiunea, coborând de pe înaltul pedestal al catedrei în mijlocul elevilor săi, încercând să reconstruiască dialogul platonician. Howard Gardner afirma: "Îmi doresc pentru copiii mei ca aceștia să înțeleagă lumea, nu numai prin faptul că

ea este fascinantă și mintea omului este curioasă. Vreau ca ei să înțeleagă lumea altfel încât să o poată face mai bună.”

Activitățile cu elevii care valorifică teoria celor opt tipuri de inteligență dau substanță ideii că școala are menirea principală să organizeze optim procesul de predare-învățare-evaluare, în așa fel încât să-l determine pe elev să-și descopere propriile resurse cognitive care să aprindă și să mențină vie flacăra cunoașterii.

Teoria inteligențelor multiple reprezintă un suport didactic eficient, o condiție *sine qua non* a actului educațional, menită să înfățișeze fațetele personalității elevului, într-un demers actanțial centrat pe dobândirea de competențe, idee sugerată și de dezideratul “a învăța pentru viață”. Consider că ființa elevului este un labirint din care putem ieși doar dobândind cunoașterea trăirilor și sentimentelor acestuia. Pornim de la premisa că fiecare om are un fond unic al personalității și, desigur, un anumit tip de inteligență. De aici survine dorința prioritară a educației, și anume, focalizarea asupra identităților distincte, pe care le manifestă în esență fiecare elev. Lumea se organizează și se învâрте în jurul său prin prisma tipologiei sale interioare.

Am urmărit valoarea abordării în cadrul activităților didactice a acestor opt tipuri de inteligență în cadrul unei lecții de sinteză. Fișele primite de elevi la sfârșitul activității au vizat consemnarea aprecierilor acestora față de activitatea desfășurată. Aceștia au subliniat caracterul practic și interesant al activității, dar în același timp oportun și antrenant prin problematizare, analogic, prin valorificarea unor informații din varii domenii. Atitudinea elevilor a fost destinsă, pozitivă, nemanifestând reticențe la sarcinile primite.

În prealabil, elevii citesc poemul Luceafărul, înainte de ora în care propunem activitatea. Propunem activitățile pe grupe, așa cum le-am identificat din interpretarea chestionarului. Comunicarea se face prin intermediul unui raportor care face cunoscut modul în care au fost rezolvate sarcinile printr-un poster sau prin activități specifice, argumentându-și răspunsurile. Fiecare membru din fiecare grupă își alege o sarcină din cele propuse și scrie pe o foaie sau desenează etc. După încheierea timpului de lucru, 15 minute, raportorii prezintă rezolvarea sarcinilor.

* Pentru derularea unei discuții profitabile, cadru didactic adresează întrebări stimulative pentru elevi, supunând atenției acestora câteva coordonate de ordin general cu privire la elementele antropologice și filozofice care au stat la baza conceperii poemului în discuție.

Întrebarea 1

* Cum comentați elementul antropologic prezent în poem, potrivit căruia la baza conceperii poemului a stat întreaga viață a poetului ridicată la rangul de simbol?

Întrebarea 2

* În ce constă interpretarea pe care Eminescu o proiectează în poemul Luceafărul, în legătură cu antinomia schopenhaueriană?

* Profesorul stabilește conexiunea cu elevii printr-o scurtă prelegere despre iubire, percepută ca sentiment atotputernic capabil să reunească diviziunea contrariilor (mitul androginului):

* În prealabil, profesorul a aplicat chestionare, menite să identifice tipurile de inteligență. A împărțit ca atare, elevii în 6 grupe. Fiecare grupă își desemnează un raportor care prezintă întregii clase rezultatele muncii în echipă.

Profesorul propune activitățile pe grupe, după cum urmează

1. Inteligența vizual – spațială

- Folosind un desen sau un poster, reprezentați portretele personajelor, așa cum rezultă din poem.
- Folosind un desen sau simboluri grafice propuneți o copertă pentru poem.

2. Inteligența naturalistă

- Încadrați personajul feminin/masculin într-un tip temperamental pornind de la informațiile referitoare la particularitățile psihice.
- Încadrați personajul feminin/masculin într-o categorie pornind de la informațiile referitoare la particularitățile atitudinale și comportamentale din text.

3. Inteligența logico-matematică

- Reprezentați printr-un grafic, printr-o figură geometrică/ printr-o problemă cu ipoteză, demonstrație relația dintre personaje sau reduceți totul la o formulă matematică.
- Doi munți din România au împreună 3011 m. Știind că unul este de 5 ori mai înalt decât celălalt și încă 209 m, să se afle înălțimea fiecărui munte. Care este muntele ce simbolizează fiecare personaj și ce semnificație dați sumei 3011 m, pe care o alcătuiesc împreună?

4. Inteligența verbal-lingvistică

- Organizați o scurtă dezbatere având drept motivație întrebarea Geniu sau om comun?
 - Realizați un acrostih în care, prima literă a fiecărui vers să compună pe verticală un cuvânt – tema textului sau o sintagmă – ideea centrală a fragmentului citat. (o secvență din poem, la alegere)
- Explicație – Acrostih: poezie „cu țintă / destinație ascunsă, mascată”, ale cărei versuri debutează cu literele dintr-un

nume de persoană dintr-o propoziție-replică, sau dintr-o lozincă.

5. Inteligența intrapersonală

• *Tu esti simbolul absolutului. Scrie o scrisoare adresată oamenilor prin care să transmiți de ce nu pot atinge absolutul vieții, eternitatea, valorificând textul dat.*

Notați opinia voastră despre gestul Luceafărului/Hyperion din finalul poemului.

6. Inteligența corporal – Kinestezică

• *Dramatizați scena reprodusă mai jos, folosind elemente paraverbale și nonverbale (gesturi, mimică, intonație specifică etc).*

7. Inteligența muzical – ritmică

• *Exemplificați printr-un ritm, o melodie, un dans popular sau clasic, trăirile interioare ale personajelor, așa cum rezultă din fragmentul citat.*

8. Inteligența interpersonală

• *Definiți relația dintre personajele prezente în text, folosind informații din domeniul sociologiei (relațiile interpersonale, comunicare, atitudinea față de celălalt – acceptare, renunțare, armonie, dezacord etc.)*

• *Realizează un interviu cu personajul masculin sau feminin din operă în care să-i soliciți să-și explice dorințele, atitudinile în raport cu ideea de dragoste.*

* După încheierea timpului de lucru, 10 minute, raportorii prezintă rezolvarea sarcinilor.

* Membrii fiecărei grupe intervin cu aprecierii proprii.

* Profesorul parafrazează răspunsurile elevilor, astfel încât elevul să simtă că a fost înțeles, iar colegilor săi să li se faciliteze înțelegerea printr-un rezumat esențializat a ceea ce a fost spus pe larg. Profesorul proiectează și moderează întreaga activitate centrată pe elev, face corecturile necesare, se asigură că toți elevii au fost ancoreați în demersul didactic.

* Temă individuală: *Alcătuiește un eseu nestructurat având ca temă condiția artistului și a suferinței asumate în numele artei, pornind de la drama Luceafărului (atât de natură gnoseologică, cât și afectivă) care corespunde dramei interioare în care s-a zbatut Eminescu însuși.*

Elevii au participat realmente în procesul de rezolvare a sarcinilor de lucru și au dovedit o preferință pentru munca în echipă, pentru cooperare. Elevii au observat totodată, caracterul cronofag al acestei activități, și dificultatea de a lucra sub presiunea timpului. Punctele tari ale unui astfel de experiment sunt multiple, deoarece acesta corespunde dezideratelor Curriculumului Național privind dezvoltarea învățării active și originală. Se dezvoltă astfel atitudinii activ-participative la elevi, oferind acestora posibilitatea de a munci cu drag și de a fi comunicativi. De asemenea, dezvoltă creativitatea,

imaginația elevilor, permițând receptări originale ale textului literar în raport cu un suport critic minimal, în vederea dezvoltării competenței argumentative.

O concluzie fundamentală în urma aplicării acestei teorii, constă în aceea că fiecare elev este o entitate unică, ce se cere descoperită și, desigur, ghidată în laboriosul univers al Cunoașterii. Elevul este antrenat astfel în provocarea de a emite idei originale, de a analiza și interpreta texte. Rămân la convingerea că aserțiunea lui Gardner rămâne valabilă oriunde și oricum "Într-o lume imperfectă, pe care o putem influența, în bine sau în rău, conștientizarea faptului că orice încercare contează, este cea care ne definește ca ființe umane."

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice